

HYMNVS
TABACI
autore
Raphaële Thorio
Lugd. Bat.
TYPIS
Isaaci Elseuirÿ.

BIENNIVM fere est, Amice Lector, ex quo venustissimum de Pæto opus, à quibusdam tamen, vel incuriâ vel potius inscitiâ, distortum, neq; parvâ sui parte mutilum, in manus nostras incidit: quod cum plurimorũ calculo approbaretur,& exquisitissimis quorundam se palatis approbasset,nullo modo diutius premendum nobis videbatur.Cęterum cum emendatius exemplar hactenus deesset, ab autore, licet nec de facie tum nobis noto,petere illud non erubui. Qui, ut est mirifice humanus, voto ac petitioni nostræ protinus subscripsit.Itaque exemplar,partim ad incudem revocatum, partim media plus parte auctum, ad nos misit. Cui comi-

tes, festivitatis atq; urbanitatis plenissimas, adjunxit. litteras nimirum: quas editioni huic si prȩfationis vice in ipso limine prȩmitterem, neq; abs re neque abs argumento alienum me facturum arbitrabar. Absit enim, ut labores aliorum mihi putide adscribam: absit ut vel in mustaceo laureolam, vel gloriam ex fumo quæram. Autor operis est Raphaël Thorius, ut Medicus, si quisquam hodie, prȩclarus, ita & Poëta non vulgaris. Argumentum quidem leve ac ludicrum videtur, verum quod à tali Medico tractatum, non delectat modo sed & docet. Nisi si quis viro summo Fracastorio Siphyliden objicere audet, qui ex argumento prope infami famam sibi peperit: & talem quidem, qualem nec ex arte Medicâ, si eru-

ditis fides hic habenda. nisi quod & ex eadem arte illud, cum qua felicissime poësin junxit. Pæti originem acceptam Baccho ferri hic videbis. quam apposite, non possunt, nisi fallor, ignorare, qui *Plerumque alternis admiscent pocula fumis.* Tu, Lector, fave operi ac fruere, &, ubi interiore Pæti nota animum subinde recreaveris, versiculi istius memor esto,

Vsus habet laudem, crimen abusus habet.

LVD. à KINSCHOT.

RAPHAEL THORIUS
D. LUDOVICO à KINSCHOT
S. P.

Pro tam insperato bono gratias ago, ut possum, maximas, Vir Clariss. non tibi tantum, sed & viris magnis D.D. Rutgersio & Heinsio, quod inter vos opipare sum epulatus; non ut conviva solum; sed etiam ut parochus. siquidem ex lusibus meis accessit aliquid vestræ festivitati. Nunquam equidem speraveram tam dextrum in illo poëmatio Apollinem, ut talibus palatis placeret, nec ut sedecim annorum ætatem ferret fœtus in auras temere projectus, non consilio conceptus, non cura formatus. Quando tamen bono suo fato tam amicos invenit susceptores, non fraudabo illum sui genij beneficio, nec vos vestra expectatione. Immo vero liberalius agam cum liberalibus; adjuncto fratre juniore paulo curiosius composito. Utrumque vestro omnium arbitrio expono, & permitto. Edite in lucem, quando putatis placere posse. sed editum fovete: patri, ut cœpistis, favete, & contra Catonum censuram defendite ludentem inter pueros senem. Quod autem rem aliis amicis negatam vobis concedo, rationes fuerunt locus & personæ. Crimen hic est inter nos esse Poëtam, nec sani cerebri habetur qui post primam lanuginem in Parnasso somniat. Vobis istic alia est sententia, quibus placent Musæ etiam cum sua canitie.

qui delirij accersitum Sophoclem lectâ eius tragœdiâ absolvitis. Porro in hoc litterarum genere Reges cum sitis, merito Iudicum partes sustinetis, ut nemo ausit vestris arbitriis derogare. Atque hoc me in periculosa alea consolatur, quod, quem semel vestro calculo approbaveritis, nemo audebit condemnare. Tibi vero, Vir Præstantissime, iterum atque iterum gratias ago, quod de facie ignotum tam amicè compellasti, quod me tuo amore dignum putasti, quod denique fœtus miselli curam subire digneris. Ut referam, nil aliud possum, quam ut petitioni tuæ subscribam, quod libens volens facio. Mitto igitur priorem Hymnum correctum: cui, adaucta supellectile, secundum adjunxi. Mallem utrumque inscribi libri nomine, quam Hymni. Cæterum magis sollicite excusarem huius operæ levitatem, nisi argumentum cum arte mea conveniret. Ut ut sit, nunquam pœnitebit tantis auctoribus in scenam prodiisse. Epigramma tuum elegantissimum in fronte apparere gaudebo, ad operis & opificis ornamentum: qui tibi in hoc amicitiæ vestibulo animum & manum in pignus æternæ sinceritatis porrigit. Vale. Londini XVIII. *Febr.* M. DC XXV.

Omni-

Omnibus Pæti-Sugis:

MOrbifugæ vires plantæ, miracula ſtirpis
Cælitus oſtenſæ, partes diducit in omnes
Thorius, & primo fumos orditur ab ovo.
Vos quibus ad Pætum vigilanti ſtertere naſo
Fumigeriſq; placet replere vaporibus auras,
Ore favete omnes. cælo delabitur alto
Planta beata, udo non aſpernanda cerebro.
Scilicet in medijs habitat vis enthea fumis,
Et parvo ingentes clauduntur cortice vires.
Ludicra narrantur, ſed & hæc quoque ſeria ducunt,
Veraque ſub ficto latitat ſapientia Pæto.

LVD. à KINSCHOT.

RAPHAE-

RAPHAELIS THORI

DE

PÆTO seu TABACO

LIBER PRIMUS.

Nnocuos calices, & amicam vatibus herbam,
Vimque datam folio, & læti miracula fumi
Aggredior. Tu qui censu decoratus Equestri
Virtutem titulis, titulos virtutibus ornas,
Antiquum & Phœbi nato promittis honorem,
Tu Paddæ fave: nec enim præstantior alter
Morbifugæ varias vires agnoscere plantæ,
Inque tubo genitas haurire & reddere nubes.
Da puer accensum selecto fictile Pæto,
Vt Phœbum ore bibam: quis enim sine fumine Pæti
Digna canat Pæto, & tantis se comparet ausis?
Non inventa homini humanos adolevit in usus
Nobilis herba, patri sed primum visa Lyæo,
Cum madidus siccos thyrso subduceret Indos,
Notuit, ad seros & claruit inde nepotes.
Forte per æstatem tesquis arentibus hostes
Norat in insidiis meditari prælia Bacchus,
Arma jubet celeresque jugo subjungere Lynces,
Bassaridasque sequi; Silenum accedere curru

Mandat, & in pugnam totis exardet habenis.
Pone ſequebantur lixæ, jumentaque multo
Tarda onere, & lentis congeſta viatica plauſtris,
Et claudus ſenio Sileni vector Aſellus:
Dumque volat furiata phalanx, inimicaque quærit
Agmina, per vaſtas & laſſa vagatur arenas,
Dira fames, urgetque ſitis, defectaque ſucco
Membra labant, deſunt ipſi ſua munera Baccho;
Amphora Sileni curru ſubverſa jacebat
Amplo exhauſta ſinu; ſitienti ambuſta dehiſcunt
Ora Seni, ardentes dum ducit hiatibus auras:
Mænades, & Satyri, multumque proterva juventus
Impatiens ſcrutatur aquas per viſcera terræ,
Nequicquam; de ſe tandem ſibi pocula quærunt,
Et ſalſum potant, quem dat veſica, liquorem;
Pocula ſpurca nimis; ſed & hæc quoque pocula deſunt
Increſcente ſiti, venis & deficit humor.
Spes tum acciſa omnis, facieſque miſerrima rerum
Apparet; toſtas alij de faucibus atris
Exhalant animas: alij per mutua fundunt
Vulnera, quem rapiant ante ultima fata, cruorem.
Jamque acies moribunda cadit, quum valle remota
Eminus obſcuri facies confuſa vireti
Viſibus occurrit dubiis: tumque Evius altum
Inclamans; duremus, ait, tantiſper in armis,
O Socij, optatam vicina in valle ſalutem
Aſpicio: hic lentos toto conamine greſſus

Accele-

Accelerant, renuuntque mori, venasque supremo
Sanguine manantes, animæ spiracula claudunt.
Utque propinquabant, altis se prodit opacum
Stipitibus nemus, & folijs spectabile vastis.
Euge! meis, clamat, cognatam vitibus herbam
Agnosco, munusque Deûm. sed plura volenti
Surda manus, latas tenero de caudice frondes
Carpit, & ignoto latrantia viscera succo
Demulcet; viridis stillat sub dentibus humor.
Non tamen oblatas Sileni provida virtus
Præcipiti vorat ore dapes, sed cautior usu
Hæret ab exemplo documenta abstemius optans.
Nec mora: quis patulis lateat sub frondibus error,
Eventus docuit: totis (mirabile) castris
Evomitur, caditurque velut cum gurgitè pleno
Ingruit admissi miranda potentia Bacchi;
Volvitur in gyrum tellus, cælumque videtur
Nubibus adductis surgenti occurrere terræ:
Tum sopor obrepit, somnique invicta cupido
Germanam dubia præsagit imagine mortem;
Capripedes mediis diffusos stertere arenis
Cernere erat, disiecta solo defessa furentum
Membra Mimallonidum devota jacere sepulcro.
Mox ubi discusso longi languore veterni
Plenior ex adytis in singula membra recurrit
Spiritus, amissæ redierunt corpore vires
Surgere tunc alacres, pedibusque insistere firmis,

Et fulgere oculis, thyrsumque vibrare lacertis
Fortibus, absentesque laceßere vocibus hostes.
Attonitus monstro, non huc sine numine, amici,
Appulimus, Silenus ait: nec dona Deorum
Despicite, ingenitas vires, nec nomina Bacchi,
Nec pudeat certa salvos à morte fateri
Cælitus ostenso vitam debere Tabaco:
Advenisset enim languentibus integer hostis,
Victa siti manus hæc cecidisset victima ferro,
Tinctaque venisset victoria sanguine nullo;
Nunc veniat, validasque manus, animosque viriles
Sentiat, &, si mens suadet, fera prælia tentet:
Sed rationis opus; superum nec munera cæco
Contemeranda usu. si quid sapit ista senectus,
Viribus eximiis permistum in stirpe venenum
Delitet: in ventrem virides ne mittite succos,
Mandite nec folia ingestis confusa salivis:
Virus inest crudis: æstivo Sole recocta
Credibile est tutos præbere halatibus haustus;
Nec ventri, at cerebro, (si tecta evolvere fas est)
Pabula grata reor, subtilibus eruta fumis.
Quare agite, ô juvenes, tam digni muneris aptos
Ingenio; & rapidis extundite mentibus usus.
Dux ego vester ero; quid mens dictaverit, omnes
Accipite; arentes prolixa uredine frondes
Comminui manibus jubeo, cannaquo reponi,
Protinus educto radiis solaribus igne

Contingi, & positis adversa parte labellis
Exsucti calidas nubes adducere fumi,
Ocyus ut possint cerebri pervadere flexus,
Vinosisque leves recreare vaporibus auras.
Dixerat: hinc Satyri teretes aptare cicutas;
Deciduas alij sicca fuscedine frondes
Frangere: pars tubulos arsuro pulvere complet,
Pars stricto ore trahit (risumque sodalibus affert)
Pulvereum flumen, tussesque inducit iniquas.
Ipse pater fremitus vana & conamina risit.
Igne carent, ignem votis ardentibus optant.
Ecce Senex densum, quod habebat mantica, vitrum,
Depromit, vafri inventum subtile Promotheî
Furati æternas cœli de fornice flammas.
Hic latet ignis, ait: suscepto & Sole rotundum
Molliter acclivi depressum in vertice centri
Frondibus admovit Phœbo penetrabile vitrum.
Cuspidis in morem radijs concurritur, auctus
Inde calor sensim serpit, fomentaque circum
Arripit, & fumo vicinum nuntiat ignem.
Applaudunt Satyri, Faunique, senemque magistrum
Attollunt humeris, vocesque ad sidera tollunt;
Ipse cavam ante omnes accommodat ore cicutam,
Leniter adducit nebulæ mirabiles haustus,
Et ductos patulis fumos è naribus efflat.
Nec mora, permotus subita dulcedine, toto
Corpore diffusum sentit gestire vigorem,

Ut solet à noti fœcundo flumine Bacchi
Serpere paulatim non intellecta voluptas.
Ora madent: non salsa sitis, non vexat acerba
Esuries, vomitusve: levi vertigine tantum
Crura vacillare, & supremam udescere frontem
Percipit, illæsus sed & hæc vanescere gaudet.
Tum vacuus densa Pæti porrectus in umbra,
Omnigenûm ut patuit fæcunda scientia rerum,
Dulcibus absumit lentas sermonibus horas,
Explicat ingentes opulentæ mentis acervos,
Ludenti & similis Naturæ arcana recludit,
Implicitos memorat sphæris cælestibus orbes,
Compagemque hominis, terræ & miracula pandit,
Addit & oraclis docti libamina fumi.
Fumantem sequitur circum diffusa juventus
Ipsa novis operata tubis, fumoque fragranti;
At rudis ore vomit naso reddenda patente
Nubila cum multa tussi lacrymisque jocosis,
Ridicula, appressis animam quæ claudere labris
Nescit, perque cavas iterum depellere nares;
Docta sed exemplo grandævum æquare magistrum
Efflando satagit, repletque vaporibus auras;
Dumque hilares animis læta vitulantur in herba,
Ecce venit fessis longum expectata ministris
Annona, & multo ferventia dolia vino.
Clamores geminant, versisque ad cantica cannis
Gaudia agunt, epulisque favent, multumque vocatis
Iumen-

Iumentis, reducique senis gratantur Asello:
Indulgent Cereri primo, tum Massica libant,
Viteaque admistis alternant pocula fumis,
Cuncta fremunt fumo, cantu, mistisque choreis,
Donec dulcem oculis fudit nox alta soporem.
Postera ut illuxit lætis aurora, ferique
Admonuit belli securas pace phalanges,
Lenæus pater, & Sileni cana senectus
Extimulant, si quos festivi hesterna diei
Fregit Luxuries, animosque hortatibus addunt.
Sat poclis, genioque datum; nunc prælia mentes
Sollicitant; positas assumite vultibus iras,
Et forte instanti dextras componite pugnæ,
Ne vigil incaute palantibus ingruat hostis
Et cadat ipsa suas cædes non ulta juventus.
Nec virtus equidem nobis incognita vestra est,
O Socij, magnis neque non confidimus ausis,
Sed nocet ignavas quamvis contemnere turmas,
Securosque mali ignotis incedere terris.
Impavidi ergo animis sedato insistite gressu,
Neu mala nos iterum letho pænuria mulctet,
Agmine composito lenti procedite, pæto
Non sine contrito, promptisque ad labra cicutis,
Et levibus fungis, servato & restibus igne;
Hoc animi surgent ad prælia, nubibus istis
Prodigijque nova specie terrebitur hostis.
Este viri, famam & factis sperate perennem.

Dixe-

Dixerat: assensum properant applausibus omnes,
Et sibi quisque suo stationem corpore servat.
Arduus in curru medio pater agmine Bacchus
Eminet, impexi tergo Silenus aselli
It comes, haud equidem bellax, nec idoneus armis,
At bonus eloquio, & subitis dare tuta periclis
Consilia: æquales utrimque excurrit in alas
Densa acies, hostemque animis pugnacibus optat;
Nec procul hostis abest: vicini vertice montis
Opposito emergit, summisque hastilibus extat.
Bassaridis calido fervescit pectore sanguis,
Ærea sistra manu quatiunt, & tympana pulsant,
Vino acuunt iras resides, haustoque Tabaco
Excludunt lethi faciem, suaque agmina circum
Nube tegunt atra: spirantes naribus ignem
Procedunt: medio glomeratur in æquore nimbus
Igne micans, tonitruque fero, fumoque stupendus.
Ostento attonitos subitus pavor occupat Indos,
Non homines sed furva rati de faucibus Orci
Numina, consternati animo certamen iniquum
Detrectant, trucibusque timent confligere monstris.
Pars fugit, & positis quærunt velocius armis,
Quam dare victoris mallet clementia, vitam;
Pars orat veniam, parere & jussa modestis
Imperijs patiente jugum cervice capessit;
Sed pudet erroris, stulta & formidine tactos
Extimuisse piget vani sufflamina fumi;

Libertate dolent servæ; solatur at illos
Indulgentis heri condita lepore potestas,
Et victoris amor: simili discrimine victos
Victoresque videt bellis utrinque remissis
Una dies miscere epulas, Bacchumque ciere,
Et simul alternis fumum pòtare cicutis;
Mirantur bona nata domi, nec nota queruntur,
Et nebulas animi jucundis nubibus arcent.
Atque hæc prima fuit mortales stirpis in usus
Notitia, hæc late noti cunabula fumi.
Iam quæ vis lateat plantæ, quibus apta bibendo
Corporibus, quibus & pugnet contraria morbis,
Musa refer, geniumque novo concede labori.
In primis non una subest natura stupendo
In folio: adversis dives virtutibus omnem
Exuperare fidem gaudet, stirpésque beatas
Provocat: hellebori robur, rheabarbara duras
Solvere nata alvos, facientem gaudia vitem,
Balsama vulneribus laudata, fabamque suillam,
Nepenthésque animi mulsum, gravidumque papaver.
Magna Dei virtus, quæ tot miracula rerum
Seminis exigui tantillo cortice clausit!
Quod licet haud superet cineris, vel levis arenæ
Fallentis digitum & numerantia lumina, molem,
Mox dabit ingentem frondoso tegmine sylvam,
Et certa in dubijs promet medicamina morbis.
Quod si quis tantas rimari indagine causas

Aggreditur, multum immani sub pondere sudet,
Seu diversa Salis miræ substantia plantæ
Compositum esse dedit, multis & dotibus auxit,
Seu simplex varijs obnoxia casibus una
Materies alios pro mole & tempore vultus
Induit, atque aliter distincta in corpora regnat,
Naturæ latet in gremio, nec cernere pronum est.
Si tamen exemplis libeat velut indice filo
Ire per anfractus dubios errore viarum,
Inque sibi similes Totum dissolvere partes,
Forsitan occurret, quo mens placata quiescat,
Et si non verum, at veri illucescat imago.
Quicquid inest rebus sapidum, discernere gustus
Quod valet, id salis omne solet de nomine dici;
At gemina est natura salis, vel funditus hæret
Corporeæ moli, ad superas nec tollitur auras
Suppositis flammis, cineri sed figitur acri;
Dictus & hinc fixus: levior vel ab igne solutus
In sublime volat fumo subvectus amico,
Accrescitque apici in morem fuliginis atræ;
Inde Sophis à re sal ille volatilis audit.
Hic aliud memori occurrit ratione tenendum,
Viscera quod terræ salibus prægnantia multis
Stirpibus innatis fæcunda alimenta ministrant,
Ut sua cuique trahit proprium natura fluorem.
Fructibus hinc sapor accedit, hinc floribus omnis
Spirat odor, retinentque sui vestigia succi.

At tellure latent penitis confusa cavernis
Sulfurei latices, nitri glacialis amaror,
Lethale arsenicum, flammis affine bitumen,
Argenti liquor in fœdam resolubilis auram,
Chalcantumque acidum, linguæque astrictor alumen,
Atque alia innumeros factura elementa sapores.
Si quis jam excutiat prolixo carmine, de tot
Principiis, cui accepta ferat sua munera Pætum,
Comperiet tanto dignum sudore bitumen,
Cuius in eximia species supereminet herba,
Pingue, olidum, acre, tenax, nitro sublime volanti,
Ignis amans, crassaque ferens fuligine fumum.
His pictam in tabula quicunque coloribus herbam
Non videt, hunc oculis captum, & rationis egentem
Crediderim: quid enim magis aspectabile? dextram
Trita oleo fœdat, digitos & glutine viscat,
Et solidat crudum lento ferrumine vulnus,
Sorditiem ulceribus salsugine terget amara,
Nec putrere sinit; sensum nam faucibus acrem
Impingit, longumquè relinquit in ore calorem.
Latè fusus odor virosa vividus aura
Dissipat ignavum cerebro torpente veternum,
Siccat & illuviem eductis sternumine mucis.
Denique in aëreum flammis conversa vaporem
Fœta salis vivi, superasque volantis ad arces
Pervia spiritibus mentis capitolia scandens,
Supplementa nova exhaustis animalibus infert,

Atque hebetes subitò restaurat acumine mentes.
Planta beata! decus terrarum, munus Olympi!
Non tantum agricolis duro lassata labore
Membra levas, minuis victus absentis amorem,
Fundis & absque cibo sparsas in corpora vires;
Sed radium speciemenque Dei sapientibus ipsis
Ingenium illustras, si quando aut multa tenebras
Colligit ingluvies cerebro, aut molimine longo
Intellectus hiat, rerum neque concipit umbras,
Conceptasve tenet, vel cæca oblivia regnant;
Ut semel irrepsit blando lux indita fumo,
Aufugiunt nubes atræ, curæque tenaces.
Vis micat inventrix, dempto velut obice veli
Tota oculis animi patet ampli machina mundi,
Æternæ species Naturæ ex ordine nexæ
Succedunt, redeuntque suis simulacra figuris.
O quoties visus magna spectante corona
Orator populi cupidas dicturus ad aures
Contremuisse metu, docti sermonis acervos
Confudisse locis, lingua & siluisse rigenti,
Quum memor ex tantis opibus sopita facultas
Nil daret in vocem, sed res & verba negaret,
Ei modò vel micam generosa è stirpe vorasset
Fumanti tubulo, accenso seu lumine, sensim
Res reperisse suas, prendisse fugacia verba,
Thesaurosque animi populo exposuisse stupenti!
Si duo præterea Stagiræ in pulvere docto

Laudis amore novo, verive cupidive pulsi,
Pugnam agitant, verbis & digladiantur acutis:
Omne animi intendunt robur, nervosque fatigant
Nexibus impediant cautum ut subtilibus hostem,
Aut validum incusso rationum pondere sternant.
Stat circum pubes, pulcri & certaminis æquas
Arbiter ingenij æquales utrimque lacertos
Mirantur, crebris vires applausibus augent.
Tandem obtusa acie, ut fessis deferbuit ardor,
Lentior & validos insultus lucta remisit,
Sorbeat alteruter, sacrum refletque vaporem,
Ilicet ut tactâ Antæus tellure, resurgit
Firmior, exhaustumque recens grassatur in hostem:
Jejunus cadit, at sequitur victoria potum.
Sin utrique placet nova de suffimine tela
Arripere, & calidam verbis producere pugnam:
Tum videas paribus momentis prælia sæva
Eventu dubio in multam crudescere noctem;
Nec prius argutis discedere ab ictibus ambos,
Indefinitam abscindant quam tædia litem
Iudicis incerti, palmæ cui præmia donet.
Sic quondam Iliaco bello par nobile fratrum
Asclepij sanguis Podalyrius atque Machaon
Fertur ab Atride indictum certamen amicis
Suscepisse odijs plantæ de laudibus Indæ.
Damnabat Senior linguâ tenus intus amatam,
Dissimulans veros sermonis acumine sensus;

Iunior in fratrem jaculis ardentibus ibat,
Et pro dilecta pugnabat ſerius herba.
Cordatum ante tubam potarat uterque Tabacum,
Impiger ingenium præclaro accendere fumo,
Et mucronatis mentem gravidare ſagittis.
Multa hinc inde agili vibrata haſtilia lingua,
Multa retorta iterum, crepero nec pauſa duello
Ulla fuit niſi quam fumi dabat hauſtus amœni;
Unde renaſcentes ſtabant ad prælia nervi,
Invictuſque furor carum proſternere fratrem,
Donec inexhauſtis creſcentes viribus iras
Ancipitem & litem ſententia magna diremit
Regis inauditæ gaudentis honore paleſtræ:
Robore ſic proprio ceciditque ſtetitque Tabacum.
Et nunc de fumo gravibus confligitur armis.
Uſque adeo nil ſcire datur dubitabile quod non
Ingenij faciat cita vis & gratia linguæ.
Sed me perplexi ingreſſum ſpineta Lycæi
Penſi alio textura vocat; quibus herba ſalubris
Principiis conſtet, vero mihi carmine dictum eſt.
Nunc quibus illa viris faveat, quibus illa reſiſtat,
Quoſque ferat, pellatque ægro de corpore morbos,
Expediam, ſimul ut calicem ſiccavero Pæti,
Ædibus & vacuis ſuccreverit aucta ſupellex.

RAPHAELIS THORI

DE PÆTO

LIBER SECVNDVS.

Tollite vos ignem, tubulosq;: sat ætheris haustum est;
Dum calet ingenium, dum sensibus integra vivis
Versantur simulacra, fidem exolvamus amicis;
Odimus immemores; Mundum nec pascere fumo
Aggredimur, vanos aut ampullare per orsus:
Instat segnicies, & Phœbo invisa senectus
Tristibus impallens curis divortia Cirrhæ
Mandat, & extremum Musis offerre laborem.
Dicite Pierides, domitis quæ gesserit Indis
Liber, ut immanes populos moderamine legum
Mollierit placidus, quernosque ligonibus enses,
Et truculenta levi mutarit fercla Tabaco,
Vt mores, geniumque pater Silenus amænæ
Stirpis, & innumeros ludens evolverit usus:
Forsitan hæc qui vos bifido de monte per æquor
Transtulit auratam Boreæ regnator in aulam,
Audiet, &, tanto si non indigna parente
Funditis, innatum quanquam aversatur odorem,
Vestris perfusum violis, animaque suavi
Inter pulvillos variata mente reponet.
Vt sedit solio Victor, non tristibus armis
Sævijt in vitam vel opes, nec durus abactis

Indigenis statuit dominos, nec more tyranno
Optavit metui, metuit non ipse timentes;
Lenibus alloquijs, & majestate remissâ
Partus amor populi, facilis clementia mores
Erudijt, glebamque jugo parere suasit.
Terra feris infamis erat, Lyncesque, lupique,
Tigres & celeres pardi, mistique Leones,
Impune insidias pecorique virisque parabant,
Tollere nec cladem intentis in mutua bella
Cura fuit, maior sed erat meliorque voluptas
Finitimos flammis vexare & cædibus agros,
Et coctos calidis hostes apponere mensis.
Non tulit immanem ingluviem, qui temperat æstus,
Sanguinis inque siti pacis suffundit amorem;
Vastitiem lustrare cupit, regesque cruentos
Visere, & ingenuas crassis dare mentibus artes.
Assumit numero è magno, quos indolis esse
Sciverat urbanæ, calicum sed largior usus
Vitaque liberior, nervisque inimica libido
Fecerat effætos, at nobilis aura Tabaci
Compositusque labor, cælique nitentior haustus
Sensim reddiderat reparatis viribus ægros.
Amphoriam, Balanumque legit, comemque Neandrum,
Iucundos comites, totidem quibus addit amœna
Fronte viros, luscum Pelian, geniique sagacis
Idmona, cærulei ridendum tubere nasi,
Pauperis & barbæ metuentem scommata Trullum.

Here-

Hærebat socijs, & clam post terga subibat
Olim gratus aper, casu sed surdus iniquo
Non adeo, ut solitus, suavis comes, atque facetus,
Iussus abire manu, invitus sub tecta redivit.
Regulus Hæmatoës, quo non truculentior alter
Vicinos capere, & captos prandere, tenebat
Non procul imperium vastis inclusus in antris,
Turpis ubi laniena fuit; juvenumque senumque
Corpora vincta jacent stabulis, pinguique pedetentim
Ingratam cumulant in gaudia dira saginam:
Huc canibus, jaculisque plagisque sequentibus omnis
Cornicinum sonitu & mistis latratibus agmen
Vertit iter, nec longe aberat domus atra Tyranni,
Qualem Dis habitat: primo venientibus antri
Os immane patet; congestis ossibus albet
Limen, & affixis apparent culmina tectis,
Consitus ut scolymis horrescit edulibus hortus:
Quum capita in squamas longis crevere medullis.
Forte dies genialis erat, Lapithæque repostis
Instruere altilibus convivia lauta parabant.
Agminis ad strepitum cavea caput exerit Heros
Mulleus, & virides exponit vertice plumas:
Mox refugit visis, venit alter, & alter, & antri
Interiora petunt, nec portam vecte parato
Claudere, nec muram meminere excludere gentem:
Dum tenet attonitos cæcus timor, ilicet Idmon
Primus in ignotos audet penetrare recessus,

Cum cane nasuto; sequitur mox cætera pubes
Palpans in tenebris, nisi qua per summa receptus
Tecta viam ostendit sub opaco lumine splendor,
Silenus medio, extremo tutissimus Evan:
Perveniunt tandem, ducit quo nidor, in aulam
Ferventem fremitu, facies ubi dira culinæ
Perculit ingressos primo, plenique lebetes
Fumantum capitum, verubusque infixa colurnis
Multa virûm femora, & stillantes lancibus armi;
Fœmineique coqui cinctis circum ilia peplis.
Non procul in clathris porcorum more jacebant
Corpora dena virûm festo servata propinquo,
Dum crescant adipes, lacrymis quos Liber obortis
Præterit. Hæmatoëm attenta dum nare molossi
Vestigat, penitoque latentem affatur in antro,
Surge miser, vultusque hominum consuesce tueri:
Venimus innocui, cædes nec cædibus istas
Ulcisci est animus; veniam donamus avitis
Ritibus, & placidos gerimus sine sanguine mores.
Si cruor est cordi, pugnandi & tanta libido,
Bella movete feris, armento arcete leones:
Parcite vicinis, turpes nec ventribus escas
Indite, nec fœdis postes ornate trophæis.
Non est illa lupis rabies: non tigride tigris
Pascitur, irato nec fit leo cæna leoni:
Tollite ferales epulas, & condite terra
Tristes relliquias, dapibusque fruamur honestis.

Ille

Ille nihil clarum; obscuros modo gutture mittit
Grunnitus, torvumque tuens, non sponte monenti
Obsequitur, pavidosque jubet parere clientes:
Tumque abit annona infelix, meliore parata
Succedunt verubus jucunda obsonia mundis
Cervorumque suumque tori, leporesque anatesque
Venantum, & quicquid dederat labor.
Advolvuntur humi (nec enim conjungere mensas
Hora dabat) Bacchus primum vetulusque magister,
Tertius Hæmatoës; nullo mox ordine seni
Procumbunt comites, tum picti terga sodales.
Fata juvent; nunquam dextras junxisse fideles
Pæniteat (rex Liber ait) fœlicia sint hæc
Fœderis incœpti primordia: ponite amici
Ritus immundos, facilique assuescite vitæ:
Tuque adeo, subitos aditus, nec libera, frater,
Condemna alloquia ingenui firmamen amoris;
Proderit hoc olim hospitium, nec vestra juventus
Utile subsidium vitæ didicisse dolebit:
Hoc tu pignus habe, quo nullum sanctius optes.
Dixit, & undantem vino cratera recenti
Impiger exhaurit, secto quod palmite nuper
Arboris aëreæ repetito effluxerat ictu,
Viribus & plenis stabat prope: suscipit ingens
Bellua, & epoto miserorum sanguine, tetram
Non prius aspectum nectar deturbat in alvum,
Emittitque olidæ ructamina cruda popinæ.

Subrisit Pelias: nares compescuit Idmon;
Euuius increpuit nutu, & sermone benigno
Non bene constantis vultum firmavit amici.
Euge virum! ut vero placuit liquor? ille subaudax,
Fronte superciliοque ad verticis ossa retractis,
Est bonus iste cruor, quocunque e gutture fluxit;
Vix melior pueri imberbis. si quis mihi porro
Præbeat, haud verear patinam sorbere secundam.
Quod poscis dabitur: sed pocula jungere poclis
Et turpe & nocuum. nescis bone, qualis in isto
Sanguine sævitia est; proprio te discere damno
Non patiar. forte ex alijs sine crimine nosces.
Vt vero patrias crassæ caligine mentis
Ignoratis opes! hebeti tam grata palato
Munera succiso de cortice sufficit arbos
Obvia, nec sumptu, multo nec emenda labore;
Sponte suos præbet lanianda securibus artus,
Fundit & æternos redivivis fontibus amnes:
Cedite, legitimos terræ bona vertite in usus,
Ducite nec pulcrum humanis pinguescere venis,
Et terræ finibus serpentum more latentes
Luce, virisque procul naturæ extinguere lumen:
Sunt vobis hominum vultus, sunt pectora, nec mens
Degener, intrepidæque animis ad prælia vires.
Tot bona cur tumulo infoditis? de fronte character
Humana perijt, nec quamvis sanguine pastis,
Sanguineus color est. tumido sed luridus ore

Pallor

Pallor ineſt, oculique latent, diſcrimina naſum
Nulla genaſque inter; facies veſica videtur:
Tempora nuda pilis, putri labra turgida tabo,
Et nigro trepidi promanant ſanguine dentes.
Vix animam trahitis, nervis attollere coſtas
Non datur, injecto ceu pondere pectus anhelat:
Eſt piger excuſſis genibus gradus, & dapis almæ
Nullus amor, ſed humi juvat edormire veternum.
Hanc ſitus, & nunquam ſoli nec pervia ventis
Antra dedere luem, ſpurcoque obſonia ſucco;
At magis ira Deûm menſis accenſa nefandis
Intulit immundam reſoluto robore peſtem;
Et jam barbariem luitis, potumque cruorem
Redditis impuro, qui vos infecerat, ore,
Ut moniti quæratis opem: ſed nec bona veſtra
Nec mala noviſtis; tantus ſtupor occupat ægros.
Cernitis accenſo prognatum pulvere fumum
Nare venire Senis velut exhalante camino?
Pulvis hic herba fuit: vobis vicina Tabaca
Nomine vix noto clarum dedit inſula nomen.
Hinc finem ſperate malis: tu cane Magiſter,
Cui natura parens rerum momenta ſuarum
Credidit, ingenium remedî percurre, modumquè
Nec differ miſeris optatam afflare ſalutem.
Hic, paulum tubulo amoto, flammaque moratus,
Magna jubes, dixit. ſi quæ tamen auribus iſtis
Digna putas, dicam; detur modo vita, recenſque

 Libertas

Libertas miseris, pedibus quos fune ligatis
Ægrotos stabulis in fœdo stramine vidi.
Annuit Hæmathoës: solvuntur vincula claudis,
Prorepunt geminis nixi, sua quique gerentes
Ore mala, & lucem veriti tetigisse supremam,
Vultibus obscœnis lætâ ductantur in aulâ.
Non tenuit lacrymas vetulus Pater. Eia, sodales
Vivite, ait, vitam meliori at ducite fato:
Nam licet, & dabitur: latet isto condita buxo
Vestra salus, modo sit servari certa voluntas.
Tu miserande Senex, muriam pro sanguine venis
Qui generas, cui crura labant luctante podagrâ,
Purpurei stillant, hebetesque arctantur ocelli,
Cæcus eris, si spernis opem, sed ab arte medelam
Sufficiam; & tumidis albo suffimine buccis
In pileum nebulam inspirat, vultusque seniles
Protinus includit junctis ad tempora limbis.
Excipit ore senex mordentes lumina fumos,
Et patitur jussus spe consolante dolorem,
Exprimit imbrem oculis, videt acrius omnia circum,
Plenius admissa detersis luce fenestris.
Atque potest adeo salebrosa in nare Magistri
Eminus extantes oculo numerare pyropos:
Namque rogatus uti in naso quæ cerneret, & quot
Diceret, ostendit digitos, &, fraga tot, inquit,
Aspicio in nostris nascuntur qualia sylvis.
Ilia concussit Vetulus, risere sodales.

Dignus

Dignus es articulis sine nodo: age sugito, dixit,
Claude labrum, & laxis expira naribus auram.
Sugit, & expirat; sed porro injussus, ut antrum
In gyros volvi, & turbari ructibus alvum
Sensit, humi recubans confertim cruda remittit
Frusta, & multiplices, quas ante voraverat, offas.
En podagræ exitium: sic fonte revellitur ipso
Succus edax teneros rodens sine dentibus artus.
Hoc bis agas, quum luna latet, cumque orbe recrevit
(Tum latebris turgent succi, tum mobilis humor)
Post leves patinas, & prandia pinguis omasi.
Sic ubi cisternam illuvie, primamque cloacam
Terserit, humores ablatis fæcibus ibunt
Purius, articulis blanda, & sine sorditie acri
Nutrimenta fluent, quo nec fæcunda malignis
Relliquijs acidi pungentur acumine nitri,
Torta nec in duram concrescent vincula cretam:
Tum levitate pedum Satyris certabis, & ipsas
Sponte tua poteris saltu ductare choreas.
Quod si pauca tamen salsæ vestigia labis
Exuperant, hausti blanda torpedine fumi
Vanescent, nec hebes sensus, velut ante, dolebit.
Hac ope non podagræ tantum cruciamina cessant,
Sed porrò coli rabies, sed volvulus atrox,
Gutturis & fœdæ tollens discrimina sedis,
Et capitis clavus, & sibilus auris adurens
Mitescunt subito, nec post injussa recurrunt,

Si modo quis constanter amat, nec jurgia curat
Conjugis in fumum insontem maledicta vomentis,
Oscula quod vitiet, nitidas & conspuat ædes.
Vir fuit antiquæ fidei, nec moribus asper,
Æquoreas habitans morboso in littore sedes
Labe nova infames; quos ceperat acre venenum.
Frendebant medio terebrati abdomine, mox ut
Repserat extremos morbi violentia in artus:
Tensa velut valido membra omnia fune rigebant,
Nec vis ulla super, nec motus ulla facultas.
Ille malo arreptus, Phœbeas jugiter artes
Implorabat inops, dedit & medicamina Phœbus
Nequicquam, at solitis conatum lusit in herbis,
Donec inauditam melior fortuna medelam
Præbuit, & facili reparavit damna Tabaco.
Inde colit munus Divûm, multosque per annos
Obtinet illæsam fumo constante salutem,
Cum prius incerto vitæ, tremulisque lacertis
Importuna lues, necdum superata rediret:
Nempe salis pungens acies obtusa sopore
Desijt in molles mucronem intendere nervos.
Sic ubi radicem dentis deterrimus humor
Vellicat, ardentemque inflavit tubere duro,
Qualem offert nucibus conclusis simia, buccam,
Fumus in os veniat, parvoque ut tempore clausus
Manserit, extemplo, gemitusque tumorque recedent.
Sic aliæ migrant afflicto è corpore pestes,

Quas mala conceptæ salsuginis aura creavit.
Labentes pluviæ sublimi è fornice tecti
In teneros folles, quibus insita flamma movendo
Vivit, & in numerum flatu modulante, fovetur,
Densata in media pendent regione, forasque
Ante, levis quam sit membrana arrosa, feruntur.
Quid referam tumidas fauces, laqueumque latentem,
Hellucum, & subitâ dubios vertigine gressus,
Clangosasque brevi mintantia flumina nares?
Omnia mulcentur fumo, si provida cura
Maturat, seras neċ opem producit in horas.
Sunt, quibus occultis mordax contagio membris
Offecit, seu spurcities nitrosa canales
Raserit urinæ, vel apertum fæcibus anum:
Hinc quoque luctifico requiem sperate dolori
Qui matulæ ingemitis, qui clavos inter acutos
Horrida Caucasei depingitis ora Promethei.
Non ego vaticinor, Parnassi aut somnia fingo;
Nota loquor, quæque ipse prius crudelia sensi,
Quam facies Pæti mirandaque nota foret vis:
Namque (fatebor enim) luxu transacta juventus
Cum Baccho, Satyris, & suavi isto comitatu,
Hic illic vetulo rimas in corpore fecit,
Subjecitque malis, quæ magna est nosse voluptas,
Sanasse utilior, nostroque probata periclo
Certius in populi juvat usurpare salutem:
Sed quia par cura est tristes expellere morbos,

Et validos servare habitus, quæ cautio sanis,
Discite, quisve modus, nec enim omnibus omnia prosunt.
Oderunt alij natura, ut triste venenum,
Deficiuntque animo ad folij fumantis odorem,
Stulte alij damnant, novitas quia displicet omnis,
Quod sine Pæto atavi meliores stirpe sequenti
Concessum à superis egere salubriter ævum.
Abstineant ambo: nec enim pugnare decorum est
Naturæ, aut rectam invitis infundere mentem.
Si quis amat, sapienter amet, nec Simius alter
Consilio, & sine fine aliorum irrumpat in actus.
Sunt qui fumum ideo, ut potent tantummodo, potant,
Urbanos inter ne non habeantur amœni,
Prosit ne an noceat sibi sus deque ferentes:
Rusticus ille, malusque pudor: nam vel juvat haustus,
Vel lædit. te ipsum noscas, & idonea fumo
Corpora, ne sero tandem tua damna queraris.
Si cui grande caput prostanti fronte rotundum,
Lati humeri, pectus patulum, torosaque membra,
Sub cute obesa caro, pituitaque multa palato,
Is bibat impune, & repetito indulgeat haustu,
Si libet, & justos sumendi respicit usus:
Parcius attingant graciles, quibus ardua cervix,
Frons angusta, caput minimum, præcordia pressa,
Excarnesque genæ, & pauca mucagine nares.
Ollis spirituum ut brevis est annona cerebro,
Obruitur facile conferti aspergine fumi,

Haud

Haud secus ac nebulæ hyberni caligine solis.
Compositi validis biberint si largius æquo,
Occupat ignavos torpor, defessa quietem
Membra petunt, nervis velut ex ætate solutis,
Mane tremunt, altaque obeunt in luce soporem.
Quod si præterea roseus color inficit ora,
Et subeunt tusses, & densus anhelitus, illum
Ejurare tubos jubeo, carosque sodales,
Ne redimat nocuos vitæ discrimine lusus.
Illi pulmo flagrat, putrive uligine turgens
Febrim corde fovet, lentoque absolvitur igne.
Sed si tantus amor fumi, nec tendere contra
Vota libet, cæco ratio sed cedit amori,
Bechion arentem sumat, fumumque capessat,
Non metus hinc fuerit, sed spes non vana salutis:
Nec moderatus enim accendit calor, at levis aura
Ulcera desiccat, saniemque e pectore ducit.
Denique si qua vehit tectam causa abdita tabem,
Seu mala per totum diffusa injuria corpus,
Seu cita febris erit, læsi vel visceris æstus,
Ah! tibi ne tanti sit perniciosa voluptas.
Declina illecebras, & quamvis parcere durum,
Parce tamen, certæ & caveas auctaria cladis.
Est etiam quandoque, ut, qua data porta, subinde
Erumpat sus deque cruor, lethumque minetur,
Et vomitu ruat, & laxis fluat alvus habenis:
Quicquid contigerit, feralia pocula mitte,

Nec libeat nocuas immittere faucibus escas:
Sanguinis hinc fluvij crescunt, vomitusque ferocit,
Vitaque disiectis tandem cum fæcibus exit.
Iudicio hic sistor rationis tollere visus
Quod posui: nam si Pati gravis herba soporat,
Et sopor excrementa tenet, damnatur inique
Quod juvat & laudem meruit, bene præmonet, inquam,
Quisquis is est, nodum neque dissolvisse pigebit:
Hunc ergo jubeo in mentem revocare, quod olim
Sanximus, adversas simul hic subsistere vires;
Nempe sale hinc stimulat naturam pellere tardam,
Ac veluti vivis pigram calcaribus urget:
Parte alia exhalans nebuloso sulfure somnos,
Sistit, & effusam facili compescit habenâ.
Ac velut indomitus sonipes juxta ilia fossus
Evolat, & fræno deinceps parere recusat;
Sic ubi depultrix validè movet, & retinendi
Vis labat, ut leviter tacta est, ruit impete multo,
Nec motam retinere leve est, nec tollere lapsam,
Et magis effluxisse nocet, quam clausa manere:
Usque adeo multum est rerum momenta, modumque
Temporaque, & quæ sit cunctis natura, tenere:
Sic virtus viget ipsa, viget quoque corporis ætas,
Utraque deliquio tandem nimioque labascit.
Nil melius vino; vinum tamen omnibus æquo
Non datur in cyatho, nec sugitur omnibus horis;
Immo etiam quandoque necat, quandoque furorem
Suscitat,

Suscitat, interdum rationem largior haustus
Obruit in spatium, quo mobilis orbita cœli
Volvitur, inque locum redit unde exiverat ante.
Solvitur interea strictis nisi crapula vinclis,
Ebrius expirat, saltem expirasse putatur.
Haud procul exemplum: nuper Satyriscus Adonis,
Dum tua festa colit, rex ô Lenæe, sepultus
Et vino & somno, sub terram ut mortuus ivit;
Postridie effossus vitæ manifesta receptæ
Signa dedit, capite effracto, manibusque cruentis.
At miser adversus mortem cubitoque genuque
Confligens, animam clausa colliserat arca.
Quid tam funestum nostræ adversarius arti
Objiciat? nulli, quantumvis multa, obeundi
Causa fuit, mentem nulli, quod constet, ademit:
Contra letitia in magna, dum pocla salutis
Ordine discurrunt, si quis temerarius audet
Iura insana sequi calicum, pugnamque lacessit,
Ne titubet ratio, aut gressu titubante vacillet,
Arripiat tubulum, medicam intermisceat auram,
Surget inoffenso vultu, bene condita verba
Sobrius exponet, fumi dum nescia turba
Instabilis prodet vibrantes fronte lucernas,
Et gressu insolito dabit irrisoribus ansam.
Nempe tuus fumo, Bis-nate, retunditur ignis,
Mobilis & rabies blando torpore quiescit.
(Nec ferat invidiam quæ dat tibi copula laudem)

Non melius lapidi Herculeo Chalybumque metallo
Convenit, optatum quam quærunt vina Tabacum:
Sic operas præstant inter se, junctaque multo
Nobilibus sapiunt, quam degustata seorsim.
Denique mortales, quantum est, conducit in usus,
Nec quicquam, ut suis occisi, non utile; flammæ
Qui superat post fata cinis rubigine fœda
Defricat, & flavos facit excandescere dentes:
Fumus & ipse (novum auditu) consistere jussus
Paret, & emissus per conniventia labra,
Ore manu impresso, fulvum densatur in unguem
Virginibus carum, quibus à serpigine longa
Prurit scabra manus, manantibus undique rimis;
Levigat admotum, & splendorem inducit eburnum
Non sine portento; nec parvo gratia constat.
Namque per arcanos penetrabilis aura meatus
Cor quatit, & stomachi vinclis utrimque solutis,
Æolium ventis subvertit olentibus utrem:
Sed vita incolumi, ridentibus affatim amicis,
Inde metus tutos, decus inde doloribus emptum.
Iam bona decerpsi: nunc si quæ incommoda ab usu
Obveniunt, seu sint vere, seu vera videntur,
Expediam; longa nec vos ambage morabor.
Insimulatur enim, claræ quod mentis acumen
Obtundat, speciesque locis posituque decenti
Confundat tenebris, & nigra oblivia ducat:
Crimen atrox; sed quod vel prava calumnia finxit,

Vel bona simplicitas: non est, quia non potis esse:
Immortalis enim cum sit mens, ortaque cælo
Portio, corporeis non est obnoxia damnis.
Actio recta quidem, si læditur instrumentum,
Læditur ad tempus, causâ durante, sed ipsa
Mens intacta manet, quanquam, ceu nubibus atris
Circumfusa latet, radiosque occultat inertes.
Non aliter Phœbi quam lucida tela Dianæ
Intercepta globo, vel tegmine nubis opacæ,
Tempore non longo nostris tolluntur ocellis;
Nec minus ipse tamen sincero candidus orbe
Ardet, & innumeris lucem communicat astris:
Sic animo nulla est, animi nisi crimine labes:
Desidia, & luxus, levis inconstantia, & ira
Ingenium obtundunt, lumen rationis inumbrant,
Permiscentque notas tabulis, & nomina delent.
Quilibet id meminit quod amat, crebroque revolvit.
Da mihi de multis fumi potoribus unum,
Creditor, aut plenæ cui sint oblita crumenæ
Scrinia, desponsæ vel notum limen amicæ,
Et dabo de fumi multis osoribus octo,
Aut plures etiam, proprium cognomen, & acta
Hesterna, & patriæ oblitos elementa loquelæ.
Scilicet aut nocuum virus, vel pestifer ignis,
Aut morbus subito sumens à verbere nomen,
Aut nimium palpata Venus vergente senectâ
Læserat officium cerebri, nec congener æthra

Spiritus

Spiritus eversa poteret durare fabrina.
Quod si præstanti folio suppressa periret
Vis reminiscendi, cur tot prægnantia rebus
Pectora vastitiem quæsitæ laudis amarent?
Qualia nota, quibus nihil ignoratur eorum,
Quæ callere licet, quibus est dilecta voluptas
Condere res animo, populique astante corona
Condita mente prius memori diffundere lingua?
At thalamos contristat iners, piger halitus, ipso
Castior, abstrusas partes qui fascinat, agno.
Audio fœmineas voces; nam mascula virtus
Laudarit potius rabidi sufflamen amoris.
Non hodierna quidem infirmi querimonia sexus;
Matronis odium est, ex quo Vulcania conjux
Frigore suspectam gelidis certare cicutis
Inferri in Cyprum vetuit Cytherea Paphumque,
Bello nempe redux inter convivia Divûm
Evius ut domitæ obtulerat nova gaudia terræ,
Iuppiter ante alios, & cum Iove Mulciber & Mars
Atlantisque Nepos, & nectare plenus Apollo,
Fumivomis olidam simularant naribus Ætnam.
Ridebant novitate Deæ, sed nocte sopora
Offensæ statuere suo depellere cœlo
Thessalicos ritus, vigilesque tenere maritos.
Ergo postridie simul ac fumosa supellex
Prodit, prima Venus cœpti manifesta protervi
Involat in mercem, buxumque & pulverem, & ignem

Tam facilis Diva Superis mirantibus iras
Subversos pedibus summo deturbat Olympo.
Sic lasciva Cypris insaniit: at Iove nata
Bellatrix, nemorum Virgo, Pindique sorores
Sparsas relliquias gremio legêre, patremque
Thyrsigerum obnixè nova supplementa rogarunt,
Subsidium & voto gratis retulêre pudico.
Ingens opprobrium verò, si Cypridis æstum
Temperat, imperium menti, membrisque vigorem,
Virtutumque decus rarâ virtute tuetur:
Non extinguit enim nymphææ aut cannabis instar
Naturæ instinctum; sobolis nec munera tollit,
Fors numerum minuit; sed fræno arctata Cupido
Quod demit numero, generis bonitate reponit.
Grande bonum, si vel tenuis fortuna parentum
Non premitur multâ prole, aut respublica gaudet
Fortibus & justis potius quam plebe frequenti.
Utilis hinc adeo senibus, primæque juventæ,
Frugalesque cado in summo sibi præstat, & imo,
Dum celeres flammas, cineresque subinde tepentes
Aut sedat subitò, aut ut fusâ diluit undâ,
Stultitia facili canos, pubemque furore,
Indeque prognatâ solvens vertigine Mundum.
Ne despecta tamen vestris prorsum exulet hortis
O dominæ! in duris & habet sua commoda rebus.
Errantes uteros sursum trans septa ruentes,
Et tensum veluti ferientes ariete ventrem,

Si quando oppressus pulmo sublatus anhelat,
Deprimit, inquæ suas cogit descendere sedes
Ocyus, incumbens binûm quam centurionum
Pondus, & impositi densissima sarcina plumbi.
Porrò nulla seni, si vitea pocula demas,
Commodiora dedit mater bellaria tellus,
Seu servanda venit naturæ annona sovendo
Humorem ingenitum, suavem fundendo vaporem
Arenti cerebro, pellendi aut sensibus hostes:
Namque aciem lippis acuit; cui stiria pendens
Nasum hebetat, reddit siccatâ nare sagacem,
Dissolvitque graves ventosa ex aure susurros,
In mentem, ut melius sapientum dicta recondat,
Colloquijsque diem morosaque tædia fallat.
Quod si quis damnosa luens delicta juventæ,
Nocte crucem scapulis gestat, somnumque recusat,
Hic quoque solamen quærat, requiemque labori;
Non tantum sopor in venas obrepet amicus,
Unde dolor cedat, sed, ne nox longa putetur,
Somnia pulcra dabit, rerum & spectacula viva
Offeret ante oculos. non qualia monstra figurat
Torrida, bilis atrox, faba, lentes, cæpa, faselus:
Allia, & altercum fatuum, manicumque solanum,
Si quis edit, medio in somno spectare putabit
Horrendas facies, confusaque secla animantum,
Quæ nec sunt, nec erunt, harpyas æquore nantes,
Aëre Centauros, fissâ tellure Draconum

Agmi-

Agmina, & ore nigro iaculantes Dæmonas ignem.
Quin etiam in subita sibi tempestate videtur
Æquore sorberi, & motis luctator in undis
Brachia anhelus agit, celsa modo rupe volutus
In mare collabi, sonitumque excire cadendo:
Latronum gladijs adigi. modo compede fracta
Adspicit exertis insurgere dentibus ursum,
Auxilium inclamat nonnunquam vocibus altis,
Interdum gemitu. donec formidine somnum
Excutiat, puncto necis experrectus in ipso,
Exanimis, gelido perfusus membra madore.
Longè aliter pictis nocturna aulæa figuris
Lætificat nostro eductus suffimine Morpheus,
Sensibus internis Natura congrua fingit
Privato & genio; quæ quisque in mente revolvit
Luce vigil, vel amat, gratissima nocte recurrunt.
Aulicus, orator, medicus, mercator, agyrta,
Navita, piscator, miles, auriga, poëta,
Agricola, & pictor, cerdo, patronus, amator,
Sopiti peragunt consueta negotia, non ut
Sponte rudes cernunt dubitanti lumine formas,
Vel nuper natam per euntia nubila lunam,
Esse putant quodcunque vident. non segniter aurem
Incendunt dictis, atque enthymemata cudunt;
Ædificant versus, clarè quos manè fatentur,
Atque alia expediunt alij, ne somnia credant
Esse, nec affinem morti, nisi nomine, somnum.

Non lethaus enim est, opij sopor, omnia ferreis
Interiora ligans; immota ut lege, catenis:
Non etiam ambiguæ turbatrix umbra cicutæ
Sensibus injiciens illusis frivola vincla,
Quæ nec mota tenent objectis membra figuris,
Nec penitus vigilare sinunt: sic altera Baucis
Et Philemon teneras cavati forte cicutas
Effossas in agro, quas falsi ab imagine formæ
Crediderant siser esse, aut notæ Baucidis herbam,
Postquam fessa humili posuissent membra grabato,
Nec vigiles, nec adhuc somni sub pondere victi,
Exiliere toro; prior hæc, mox ille, vagatique
Atria per tuguri brumali nocte, rigentes,
Attoniti pariter, deliria mira stupentes,
Livida de trabibus retulerunt membra grabato:
At sopitus homo claro spiramine Pæti
Gaudia pacificæ noctis transacta retractat,
Et vigil ad solitum redit æquâ mente laborem,
Si modò laudatum fuerit, non vile, nec arte
Fictitiumque dolis, namque omni electa Tabaco
Non eadem est bonitas: generosum ab origine prima
Asperum erit, densum folio, pullumque tuendo
Jucundum longè & late diffundet odorem
Permistum violæ, aut auræ radicis Etruscæ;
Incensum referet gustanti rite palato
Assyrium Asphalton, cauti vel Castoris orchin:
Quod folio tenue est, Autumni frondibus æquum

Quale

Quale in Virginia, & Bormudæ nascitur arvis,
Abjice, & aurigis fœnum, nautisque relinque:
Pungit enim tunicas oculi, cerebrique volucra;
Qui bibet, ille graves ad opus mirabitur armos.
Pandiculator erit, malas diducet hiantes,
Et, nisi acuta fames stimulat, projectus ad ignem
Gaudebit seram stertendo adducere noctem.
Ante alios fugite ô Musarum sancta propago,
Qui veterum è chartis Sophiæ de[...]ossa metalla
Eruitis vigiles, deprensum per sua signa
Profligate scelus mangonum, & tradite flammis.
Est qui delicias alieno ex orbe petitas
Captat adulterio, dum, quam Scytha fuste peremit,
Miscet odoratæ tabum ferale capellæ.
Stillam alius marathri jungit, vel pinguis anisi,
Chalcanthive notam, quæ linguæ affusa saporem
Exhibet, ut Lybicæ mixta melligine cannæ;
Omnia damnosè, ne dicam molliter: artem
Qui Naturæ adhibet, matris nisi consulat ora,
Turbat opus, non addit opem: quod si tamen unquam
Lascivire libet, laudique adjungere laudem,
Sumite lignum aloes, cujus levis assula pleno
Fixa tubo totum fragrans perfundet acervum;
Et cerebri ventres grato recreabit odore.
Sed neque congestis dapibus conjungite fumos:
Inde coqui turbatur opus, si clausa superne
Ostia pulsantur, tum semielixa deorsum

 Fer-

Fercula succensens mittit, quæ didita chordis
Seditionem alvo, ventosaque murmura miscent,
Sudum animo & placitis populata laboribus horas.
Pernitiosum etiam nudato admittere frigus
Vertice, vel vacuo Pætum potare camino:
Verberat aura cutim, reclusa foramina stringens,
Trans galeam teneras convellit acumine fibras,
Et capiti pondus, horrorem crinibus addit:
Neu libeat soluta calamo indulgere, nec ultra
Luxuriando modum cerebri complere cavernas;
Alteruis sumatur; amant alterna Camœnæ,
Confertum natura fugit. tibi terminus esto
Vertigo occipiens, quæ, ni simul orta recedit,
Adhibe lene zythum, vel aperto sub Jove frigus,
Omnis & exigua sedabitur arte tumultus.
At postquam capitis modulum cognoveris, intra
Fines curre tuos, nec te quæsiveris ultra.
Naturæ quisquis servaverit ordine leges,
Ille mihi sanus, sapiens erit, atque beatus.
Talia ludebat Vetulus: narrantis ab ore
Heröum resupina cohors suspensa silebat,
Docta quidem vires, sed inops tam nobilis herbæ
Progeniem optabat, renovandi & seminis artem.
Blæsus at ille siti, somnoque propinquior, uno,
Sed longo ut maduit, subito quoque stertuit, haustu.
Nos veniam fati, fessi licet, & sitibundi,
Absolvemus opus, & quæ Silenus omisit,

Summa Tabacophilis culturæ arcana canemus.
Principio, ut messis respondeat ampla labori,
Sume medullosum generoso è germine semen,
Cui folium oblongum, crassum, nulloque pedunclo
Inseritur trunco, sed ab ipso stipite surgit.
Proxima cura loci; tam strenua planta recusat
Segne solum; felix animoso crescit in agro
Qualem vitis amat: colles, objectaque soli
Arva legas, ubi terra levis, non marga ligoni
Obvia, non argilla tenax, non obsita musco
Tesqua, nec impresso flentes sub vomere glebæ.
Ne tamen egregiæ quantumvis indolis agrum
Bis sere, si plena ducit te gloria messis.
Prima rapit fœtura animæ quodcunque virile est
Effœtaque uterum delumbem in matre relinquit.
Verte solum, sedesque novas adscribe quotannis
Hospiti inexpleto, fessis gratissima sulcis
Dum permissa quies pingui lætamine robur
Suppleat, exhausta & genium per viscera fundat.
Nactus agrum urge operas; ne sit solertior alter
Ordine descriptis spatijs pertundere terram,
Ternaque vel plura in parvum dare grana foramen,
Divisa æquali ut vegetabilis aura tenore
Inserat æqualem folia in ventura vigorem.
Quod si cassum aliquod fallit, vel cedit in escam
Muribus, aut rostro fodientibus omnia talpis,
Spes de relliquijs superet; si sospite turba

Densior

Densior ortus obest folijs, tabesque timetur,
Videris ut crebrum tellure exurgere gentem,
Thrax esto, patriæ leges imitare severas,
Imminuas numerum, multisque è fratribus unum
Linque solo, vacua melius quo crescat in arêa,
Attrahat & plenum nutricis ab ubere succum:
Mox ubi pingue solum, longique in tempore soles
Luxuriem folijs dederint, in caudice robur,
Tempus erit terræ vicinas stringere frondes,
Major ut in summo claudatur cortice virtus,
Et ferat à justo bonitatis judice palmam.
At ne præcipites messem; ut nigrescere semen
Cœperit in calice, & folium mutare colorem,
Arma para, & cultros; vindemia nobilis instat,
Et merces operæ: luces optate serenas
Pæticolæ; nec enim folio minus officit imber,
Quam September obest maturis humidus uvis:
Tunc mete: dimidia est tibi jam decursa laboris
Meta; quod hinc restat, curâ haud leviore gerendum:
Frustra etenim studium omne fuit, generisque solique
Gloria, ni summo veniat spectabilis actu.
Hic duo sollicito tibi sunt curanda labore:
Absumendus aquæ, genitor putredinis, humor,
Ne fimus è folio fiat, mox spiritus & vis
Ignea, quæ pingui velut abdita dormit olivo,
Excutienda, suos & deducenda per artus.
Ergo, ne æthereamSol fervidus hauriat auram

Sub

Sub tecto, longis [illegible] pallam
[illegible] & parvo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fervor, [illegible]
[illegible]
[illegible] plus tetris
[illegible] que dominantur.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Nam [illegible] longa pace,
[illegible]
[illegible]
[illegible] non molle, minusque
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Hinc [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

IN PÆTOLOGIAM

Doctissimi RAPH. THORII D. M.

[illegible]

QUod jam summæ procul villarum culmina fumant,
Quod fumos bibit omnis [illegible] omnis ab Aula
A [illegible] quod [illegible] fumus
F[illegible] magistros,
Quod [illegible], fumare puellas,
Molli[illegible] puellis
E[illegible],
P[illegible] gloria, THORI,
N[illegible] summa [illegible] fulgure, sed e[illegible]
S[illegible]
Q[illegible] ridente [illegible] cuique
Te Medico [illegible]
C[illegible]
A[illegible] in [illegible] multo
P[illegible]
H[illegible]
F[illegible]
N[illegible] rossis.
M[illegible]
L[illegible]
M[illegible] fumos,
F[illegible]
E[illegible]
T[illegible]
F[illegible] per sæcula [illegible]
Verba, ve[illegible] ipsis.

Pro fumi [illegible] & hic Error est, [illegible] vobis,
Fumosque [illegible] fumare, tacebo
S[illegible], [illegible], labris [illegible] lingua,
Dentibus [illegible] quid enim, si THORIVS unum
A[illegible] ft [illegible]?

IN EANDEM.

CArminas p[illegible] fumi potoribus, audi
Massiliæ [illegible] vina juvant,
THORIVS exemplo docuit spumantia [illegible]
Pocula, fumantes omnia post tubos.

CONSTANTER.

RAPH[illegible]

RAPHAEL THORIUS

D. CONSTANTINO HUGENIO
Equiti, &c.

S. P.

NEscio equidem, Vir Clariss. quæ vos illhic agitant Phœbi intemperiæ, ut volentem nolentem ad vestra sacra pertrahatis. Vis est hæc quidem. Assentior tamen ἑκὼν ἀέκοντι θυμῷ. Obtinuit jam à me clarissimus D. Kinschotius, quod tu nunc amoris violentia extorques. Misi illi ante dies octo utrasque [illegible]. Prodeat, quando ita vultis, sed indemnem præstare authorem memineris contra magistros morum, quibus forte in hac ætate argumenti levitas rulebitur, & suaviter. Graviora quidem habebam.

[illegible], tum Ethica, tum Theologic. Quę, si vobis salivam movissent, aliquanto libentius exposuisse. Quod si hęc preludia plausum invenerint, non recusabo ulterius in scenam progredi, vestris auspiciis fretus, ut quicquid in utramvis partem ceciderit, id vobis imputetur. Interim, quoniam jacta est alea, & fracti obices, ex tuo rogatu mitto lusum tertium, non usque adeo à prioribus, nec à tempestate, alienum. Hyems est. quę si frigida videtur, veniam secum de suo feret nummo. Comitetur Pętum, aut sequatur, si non disconvenit. Si tibi, si Rutgersio, Heinsio, Kinschoto, placet; gratulabor quidem, at invidebo proli fęlicitatem, quam ipse sibi pater exoptat. Picturatam frontem vidi,

&

& nisi inventoris ingenium, qui tam bene res [illegible] conjunxit. Cæterum, quod fœlix faustumq; sit Reipublicæ, videat lucem noster ludio, ut inde hilares magis lætentur, tristes recreentur. Certè mira est hominum natura, quibus in senio placet puerilia, & in gravissimis periculis leporum suavitas: at, modo sint condimenta, non cibi, veniam (spero) invenient apud Iudices non nimis barbatos. Vale. Londini 26. Febr. 1625.

IN. HYEMEM

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

IN EIVSDEM

HYEMEM.

FUMVS habet finem, nec enim omnis nubibus iſtis
Diſcedit conviva ſatur. diverſa palatis
Diverſis ſapiunt. hic apponuntur amicis
Brumales epulæ, doctis ſermonibus horæ
Falluntur. ſolvit, ſua per convivia, frigus
Thorius, & ventrem pariter cum lumine paſcit.
Non opus eſt dapibus, parviſve paratibus, oret,
More ſuo, veniam. dat condimenta palato
Grata omni, novit quibus eſt jus aptius herbis.
O utinam, Thori, veſtris mihi poſſe daretur
Colloquiiſque frui, lautiſque accumbere menſis!
Nil ego contulerim tam docto ſanus amico.
Fallor! an & menſis adſum conviva ſecundis.
Hoc erat in votis, cœnantes inter amicos
Dulce mihi furere eſt. nec enim magis ulla palato
Grata datur, quam quæ condita leporibus, eſca.

LVD. à KINSCHOT.

Ejuſdem

HYEMS.

AMnicolæ vates, clauſis quos ædibus algor
Miſit in exilium, duris & rebus egeſtas
Sedibus ignotis locupletum ad limina vilem
Mendicare jubet gemebundo carmine victum,
Incolumes ſi qui tanta de clade ſuperſunt,
Pectore ſi quis adhuc niveo calor inſitus hæret,
Dicite jejunum peregrini carmen olores.
Et me tangit hyems; noſter quoque friget Apollo;
Forſitan & plectro fruſtra oſtia celſa potentum
Pulſaret, miſeras ſupplens niſi filius artes
Arte minus ſterili vacuos ſarciret hiatus,
Et, radiante pyra juſſo fervere lebeti,
Ubere perfuſos apponeret ungine caules:
Ille Patris citharam obtendens, dum bruma ſalubres
Publicat inducias, noſtris & bella crumenis,
Ante focum impellit gelidos effundere verſus.
Flat Boreas, albent montes, ſtant flumina ripis,
Fit nive nigra dies; Sol ipſe in nubibus alget
Feſtinans cubitum, vel ſaltem algere videtur,
Cornibus illuſtrat dum Luna micantibus Orbem:
Barba gelu concreta ſonat; flent lumina vento;
Interea ore ſtrepunt dentes, rigor efferus ungues
Lancinat, & prohibet plenas emungere nares.

Mitte

Mitte puer lusum in glacie, ne lubrica fallat
Area & averso vitreum caput intonet ictu
Cum natibus, referasque domum pendentia crura.
Ingere ligna foco, tremulis & vellera lumbis:
Marmoream Cererem, lapidosaque frusta Lyæi,
Atque humilem mensam splendenti appone camino.
Prima domet stomachum glacie domita ipsa frementem
Brassica, sed multo quæ surgat succida lardo:
Delicias putres callosa volumina verris
Non moror; obtineant crassæ sua silsia nares
Cretensi mergenda mero, rabidoque sinapi.
At potius frixis succidia juncta vitellis,
Et veniat pleno gallina juvencula ventre,
Non adiposa situ, sed pasta siligine sicca,
Quæ numeret varios utero prægnante nepotes.
Mox fument patinis jejuno frigore pingues,
Nunc viles epulæ, turdi, regalia quondam
Fercula, felici multum curata Lucullo:
Sed mihi res pretium rebus, non copia, ponit.
Heus! ubi avis rostrata, sapit quæ podice longe
Splendidius, quam vel cerebro, vel pectore? crusto
Excipe collapsos pendente liquamine lactes
O gula! quam docilis, quæ mandere discis oletum!
Obsessa gravius quid in urbe suasit egestes?
Suadet frigus edax: brumali frigore fervent
Viscera, & immensæ consumunt omnia noctes.
Tarde puer! nondumne suo resoluta liquori.

 Vina

Vina audis? & jam arripuit prope flamma lagenam:
Tantalea hæc pœna est, medios glaciata prope ignes
Inter vina sitis; magna est patientia virtus.
Facta, heu, vappa, merum! penetrabile frigus, amici,
Accusate; gelu effecit, non sordidus hospes.
Hic genius Galli; nec frigora ferre, nec æstum
Mobilitate potest: da succum, vitis Iberæ;
Solstitium, & brûmam, longos & despicit annos.
Imperiosus at est; ridentem admissus àmicum
Suppeditat, summa petulans dominatur in arce,
Et miscet tragicos hirci de lacte tumultus.
Huc ades ô pincerna: viden' illum rubicundis
Naribus, in lævam pendet cui pileus aurem,
Irato & similis clamosius intonat? illi
Parcius affundas, & raro, & aquare memento.
O Socij, spinas verborum Academia tractet:
Nos animo curas evellimus: otià nobis
Cœlitus ista fluunt: en delitiosa refundit
Dona parens Tellus; corrumpimus omnia fastu.
Parcite Chrysippo; Teïæ locus aptior umbræ.
Nil fuit ingenio cerebroso invictius unquam.
Ferte dapes famuli; facit aspera prælia mensa
Longa hybernâ fames, canibus rabiosa, lupisque:
Os solido offendens steriles dimittet elenchos.
Mittamus salebras, trivias & plana sequamur.
Aspicite, ô juvenes, ut tempora prima verentur
Postremas hyemes, ut in unum congerit annus
Divi-

Divitias omnes, ventri quas donet avaro,
Sic serere in canos mandat Natura juventæ
Rem, famulos, sobolem, doctrinam, nomen, amicos;
Ut stans multiplici tibicine curva senectus
Mollius in dorsum letho sternente recumbat.
Rugis apta quies: hyemi domus optima: nulla
Machina me currum vel equum sustollat in altum,
Jumento ut rigido accrescam, ceu milite saxeo?
Horrebant quondam statuis & equestribus Alpes;
Suaserit aut tali navem conscendere scælo.
Non si pontivagi invitet fortuna Draconis,
Spondeat aut reducem ex Indis abducere classem,
Mutus & anginâ hæredem me scribat Alector.
VVestphalus hybernos saxis petit & maledictis
Caupo viatores insano sidere tactos,
Cogitur ut precibusque minisque exire grabato,
A socia & lecti fumanti surgere porca:
Cogit eos pariter nudo decumbere plaustro,
Vrsamque & plaustrum, & stellas numerare micantes:
Corculum in hoc sapiens, ad cætera fungus inanis.
Omnis in opposito est Batavi sapientia, ne quis
Rugosum Occiduo citius piper inferat Orbi.
Regna petit Boreæ, vastis ubi noctibus errans
Naturam oppugnat trabibus, perque invia tundens
Claustra viam, æterna glacie præcordia durat,
Marmoreum pelagus sicco pede calcat, in actam
Esurie advectus, ne vitam in nave relinquat,

 Utque

Vtque nives vitet, niveis se mœnibus abdit,
Nunc ursos pascit, capto modo pascitur urso,
Mustelam aut prandet, vulpis vel terga ligurrit.
Gaudia neu tandem festis regalibus absint,
Sortibus electum glaciata in regna sodalem
Proclamant, gelidum quoties delibat Iacchum.
Sic tenebris segnes durant, nivibusque sepulti
Expectant reducem Phœbum, fluctusque sonantes,
Vt patriam repetant rari, laribusque reportent
Dimidias aures, lapsique foramina nasi,
Præteritos casus dicturi astante corona,
Castaneas sparso dum volvent igne crepantes,
Et tumidas jungent ad singula pocula dextras.
Quis peregre excurrat? tuto vix itur in urbe,
Per tegulas tanto vehemens furit Æolus æstu.
Hem muri titubare, nisi titubo ipse, videntur.
Libate, ô Socij, & vino mulcete procellam:
Roribus irriguis perhibent mitescere ventos.
Nemo casam repetet, positis nisi turbinis alis.
Portentum est, quoties saxis pluit: in sua nemo
Fata ruet, medico cœnam præbente, sed iræ
Impatiens si quis properat, tantisper ad ignem
Assideat, dûm Scriba venit vicinus, ut illo
Teste palam scribat, testamentumque sigillet.
Tunc abeat, sed ne per tela incedat inermis,
Induat invictam hanc galeam, quæ sorde rubenti
Incrustata novem è clavo per lustra pependit,

Et

Et fluitante anima capitales arceat ictus.
Nil sincerum homini fundit Natura: voluptas
Et metus una habitant: sunt qui corpuscula curant,
Expediunt animas alij poscentibus undis,
Sanguinis aut avidis per vulnera cruda propinant.
Pace Britannus ovat genioque illustrat alutam;
Gallia flet, patrios Aquitanus inebriat enses.
Nunc silet aura omnis, ventis modo tecta ruelant.
Somnum adeunt inopes chordis vocalibus: at vos
Ite domum saturi, nec frigida strata timete,
Vos, quibus intepuit viva sartagine lectus.

FINIS.

ERRATA.

PAg. 4. vers. penult. lege, *cannaque.* p. 5. vers. proantep. l. *mirabilis.* p. 13. ✠. 6. l. *equus.* p. 44. vers. proantep. leg. *Carmina sputantur.* Cæteræ si quæ commissa sunt, per se Lector emendabit.

